

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **L. U.,** zast. Mgr. Radimem Němečkem, advokátem, se sídlem Dvořákova 644, Uherské Hradiště, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 3. 2010, č. j. 22 Cad 130/2009 - 29,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 31. 3. 2010, č. j. 22 Cad 130/2009 – 29, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 20. 7. 2009, č. X, zamítla žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení podle § 55 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen zákon č. 155/1995 Sb.), ve znění platném do 31. 8. 2008, žádost žalobce o poukázání doplatku plného invalidního důchodu za dobu od 22. 6. 1999 do 8. 1. 2005. V odůvodnění rozhodnutí uvedla, že podle § 55 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., nárok na výplatu důchodu nebo jeho části zaniká uplynutím tří let ode dne, za který důchod nebo jeho část náleží. Podle posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Brně ze dne 15. 10. 2008 byl žalobce uznán plně invalidní podle § 39 odst. 1 písm. a) téhož zákona od 22. 6. 1999. Vzhledem k tomu, že žádost o plný invalidní důchod uplatnil až dne 9. 1. 2008, nárok na doplatek plného invalidního důchodu za dobu od 22. 6. 1999 do 8. 1. 2005 zanikl. Předchozí žádosti uplatněné dne 26. 4. 1999 a 3. 11. 1999 byly pravomocně zamítnuty rozhodnutím žalované ze dne 16. 6. 1999 a 28. 1. 2000, neboť žalobce nebyl uznán plně invalidní ani částečně invalidní podle § 39 odst. 1 písm. a) a § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb.

V podané žalobě žalobce uvedl, že žádost o výplatu doplatku plného invalidního důchodu za období od 22. 6. 1999 do 8. 1. 2005 podal poté, co mu žalovaná zpětně přiznala rozhodnutím ze dne 10. 2. 2009 nárok na plný invalidní důchod od 22. 6. 1999 a to na základě rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 33 Cad 119/2008 – 29. Zdůrazňoval, že poprvé podal žádost o plný invalidní důchod již dne 26. 4. 1999, ale jeho žádost byla zamítnuta. Teprve na základě další žádosti ze dne 17. 5. 2004 mu byl přiznán plný invalidní důchod od 15. 7. 2004. Dne 14. 12. 2007 podal další žádost, v níž požádal jednak o přiznání plného invalidního důchodu a jednak o vyplacení plného invalidního důchodu od 26. 4. 1999, protože důvodem jeho žádosti ze dne 17. 5. 2004 byly stejné zdravotní potíže jako v žádosti ze dne 26. 4. 1999. Zatímco na základě žádosti ze dne 26. 4. 1999 posuzovala žalovaná zdravotní stav primárně z hlediska postižení páteře, tak na základě žádosti ze dne 17. 5. 2004 určila, že pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti je dán organickou poruchou osobnosti, jejíž symptomy však již popisovala zpráva MUDr. B. ze dne 22. 6. 1999.

Žalobce dále dovozoval, že pro účely stavění lhůty podle § 55 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. se musí tříletá lhůta stavět po celou dobu řízení o důchod počínaje žádostí ze dne 26. 4. 1999 do skončení přezkumných soudních řízení, tj. do 19. 11. 2003.

Namítal dále, že žalovaná nezohlednila § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb. a v této souvislosti konstatoval, že žalovaná při vyřizování žádosti ze dne 26. 4. 1999 mu plný invalidní důchod odepřela neprávem. Uvedl, že žádost o výplatu invalidního důchodu za období od 22. 6. 1999 do 8. 1. 2005 podal v červnu roku 2009, tj. již za účinnosti novelizovaného § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb. ve znění zákona č. 306/2008 Sb. Podle bodu 14 přechodných ustanovení zákona č. 306/2008 Sb., se důchod za dobu před 1. 1. 2009 doplatí ve výši, v níž důchod správně náležel, nejvýše však v rozsahu stanoveném právními předpisy účinnými ke dni 31. 12. 2008. Jelikož pro posouzení věci je rozhodné ustanovení poslední věty § 56 odst. 1 písm. b), v níž není rozsah důchodu, který má být vyplacen nijak omezen, má za to, že mu výplata plného invalidního důchodu náleží za období od 22. 6. 1999 do 8. 1. 2005 v plném rozsahu. Navrhoval, aby krajský soud napadené rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

Česká správa sociálního zabezpečení přípisem ze dne 30. 10. 2009 krajskému soudu mimo jiné sdělila, že podle rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 2. 9. 2009, č. j. 41 Cad 48/2009 – 32, kterým soud zrušil její rozhodnutí ze dne 10. 2. 2009, je zavázána znovu posoudit též doplatek plného invalidního důchodu ze hlediska § 55 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. ve znění platném do 31. 12. 2008. Navrhovala proto přerušení řízení s požadavkem vrácení dávkového spisu.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 13. 11. 2009, č. j. 22 Cad 130/2009 – 19, řízení přerušil do 31. 12. 2009. Žalovaná poté oznámila vydání svého rozhodnutí, jímž realizovala rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 2. 9. 2009, č. j. 41 Cad 48/2009 – 32. Rozhodnutím ze dne 24. 11. 2009 přiznala žalovaná žalobci od 22. 6. 1999 plný invalidní důchod ve výši 7198 Kč měsíčně. V odůvodnění provedla konstrukci výpočtu důchodu a sdělila, že nárok na plný invalidní důchod od 26. 4. 1999 do 21. 6. 1999 se podle § 38 zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění zamítá. Nárok na výplatu plného invalidního důchodu za dobu od 22. 6. 1999 do 8. 1. 2005 zanikl podle ustanovení § 55 odst. 2 zák. č. 155/1995 Sb. ve znění platném do 31. 12. 2008. Dosud vyplácený plný invalidní důchod se

zastavuje a nárok na něj podle § 58 zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění zaniká. Podle posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Brně ze dne 15. 10. 2008 je žalobce plně invalidní od 22. 6. 1999. Pro posouzení nároku na výplatu plného invalidního důchodu zpětně je rozhodující datum podání žádosti o tento důchod, tj. den 9. 1. 2008. O dřívějších žádostech o plný invalidní důchod bylo již pravomocně rozhodnuto. Tímto je prováděn rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 2. 9. 2009, č. j. 41 Cad 48/2009 – 32.

Krajský soud se poté dotázal žalobce podle § 62 odst. 3 s. ř. s., zda je uspokojen rozhodnutím žalované ze dne 24. 11. 2009, přičemž žalobce podáním ze dne 15. 1. 2010 sdělil, že postupem žalované uspokojen není a hodlá v řízení dále pokračovat.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 31. 3. 2010, č. j. 22 Cad 130/2009 – 29, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádnému z účastníků náhrada nákladů řízení nenáleží. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu dávkového spisu a z obsahu spisů tohoto krajského soudu vedených pod sp. zn. 33 Cad 119/2008 a 41 Cad 48/2008. Konstatoval, že v návaznosti na rozsudek ze dne 2. 9. 2009, č. j. 41 Cad 48/2009 – 32, vydala žalovaná rozhodnutí ze dne 20. 7. 2009, jímž tento rozsudek realizovala, a toto rozhodnutí považoval ze předmět tohoto přezkumného řízení. Soud poté citoval ustanovení § 54 ost. 1 a 2 a § 55 odst. 2 zák. č. 155/1995 Sb. a uzavřel, že žalovaná v předmětné věci postupovala správně, jestliže nárok na výplatu důchodu za dobu od 22. 6. 1999 do 8. 1. 2005 zamítla, neboť s ohledem na den podání žádosti, tj. 9. 1. 2008 bylo možno posuzovat nárok na výplatu dávky toliko ode dne 9. 1. 2005. Dospěl k závěru, že přezkoumávané rozhodnutí žalované netrpí vadou chybného posouzení právní otázky, a proto žalobu podle § 78 odst. 7 zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.) zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal včas kasační stížnost žalobce (dále jen stěžovatel) a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Nezákonnost rozsudku spatřoval v nesprávném posouzení otázky počátku a běhu lhůt podle § 55 odst. 2 zák. č. 155/1995 Sb. Zdůrazňoval, že poprvé se obrátil na žalovanou ve smyslu § 81 odst. 1 zák. č. 582/1991 Sb. žádostí ze dne 26. 4. 1999. Protože nesouhlasil s rozhodnutím žalované ze dne 28. 1. 2000, jímž byla jeho žádost zamítnuta, domáhal se soudního přezkumu tohoto rozhodnutí. Podle názoru stěžovatele je třeba tříletou lhůtu podle § 55 odst. 2 zák. č. 155/1995 Sb. stavět i o celou dobu tohoto soudního přezkumu, tj. o dobu od 26. 4. 1999 do 19. 11. 2003, kdy do přezkumných soudních řízení stěžovatel započítává řízení u Krajského soudu v Brně ukončené rozsudkem ze dne 9. 3. 2001, č. j. 22 Ca 58/2000 – 36, dále řízení u Vrchního soudu v Olomouci ukončené rozsudkem ze dne 15. 1. 2002, č. j. 2 Cao 327/2001 - 58, jakož i řízení u Nejvyššího správního soudu ukončené rozsudkem ze dne 19. 11. 2003, č. j. 3 Ads 1/2003 – 104.

Stěžovatel dále namítal, že se krajský soud nevypořádal s jeho námitkou o tom, že napadené rozhodnutí ze dne 20. 7. 2009 nijak nezohlednilo § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb. Podrobně (stejně jako v žalobě) popsal, v čem spatřuje nesprávnost postupu žalované a dovozoval, že žalovaná mu v roce 1999 plný invalidní důchod neprávem odepřela. Shodně jako v žalobě uváděl, že pro jeho nárok je rozhodné ustanovení poslední věty § 56 odst. 1 písm. b), v níž není rozsah důchodu, který má být vyplacen, nijak omezen, a proto mu výplata plného invalidního důchodu náleží za období od 22. 6. 1999 do 8. 1. 2005. Protože se soud v napadeném rozsudku s touto námitkou nevypořádal,

považuje stěžovatel rozsudek krajského soudu za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná uvedla, že se k rozsudku krajského soudu nebude vyjadřovat.

V podání ze dne 2. 6. 2010 vznesl stěžovatel námitku podjatosti soudkyně JUDr. Marie Turkové s odůvodněním, že tato soudkyně byla členkou senátu Vrchního soudu v Olomouci v přezkumném soudním řízení vedeném o rozhodnutí žalované ze dne 28. 1. 2000, jímž mu byla zamítnuta žádost o plný invalidní důchod.

Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 7. 2010, č. j. Nao 50/2001 – 59, bylo rozhodnuto tak, že předsedkyně senátu JUDr. Marie Turková není vyloučena z projednání a rozhodování věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 4 Ads 65/2010.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uvedenými v kasační stížnosti.

Podle § 109 odst. 2 s. ř. s. Nejvyšší správní soud je vázán rozsahem kasační stížnosti; to neplatí, je-li na napadeném výroku závislý výrok, který napaden nebyl, nebo je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Podle § 109 odst. 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud je vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a nebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že ji podává z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení týkající se výkladu ustanovení § 55 zák. č. 155/1995 Sb., a pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud se nejprve musel zabývat námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu pro nedostatek důvodů. Pokud by tato námitka byla důvodná, již tato okolnost samotná by musela vést ke zrušení rozsudku krajského soudu.

Podle setrvalé judikatury Ústavního soudu (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, nález Ústavního soudu ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, nález Ústavního soudu ze dne 21. 10. 2004, sp. zn. II. ÚS 686/02), jedním z principů představujícím součást práva na řádný proces, jakož i pojmu právního státu a vylučujícím libovůli při rozhodování, je povinnost soudů své rozsudky odůvodnit. Z odůvodnění musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Nepřezkoumatelné rozhodnutí nedává dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle a způsobem porušujícím ústavně zaručené právo na spravedlivý proces.

Uvedená stálá judikatura Ústavního soudu měla – ve vztahu k odůvodnění správních rozhodnutí, pro něž platí zásadně stejné principy, svého předchůdce v judikatuře Vrchního soudu v Praze, například v jeho rozhodnutí ze dne 26. 2. 1993, sp. zn. 6 A 48/92 a našla svůj odraz i v judikatuře Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 – 74, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 7 As 60/2003 – 75, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2004, č. j. 7 Afs 3/2003 – 93). Této judikatuře je společné, že není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci z hlediska účastníka klíčovou, na níž je postaven základ jeho žaloby. Nestačí, pokud soud při vypořádávání se touto argumentací účastníka pouze konstatuje, že tato je nesprávná, avšak neuvede, v čem (tj. v jakých konkrétních aspektech, resp. důvodech právních či případně skutkových) její nesprávnost spočívá.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73, *„opomene-li krajský soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí správních orgánů přezkoumat jednu ze žalobních námitek, je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů“*.

Stěžovatel v podané žalobě dovozoval, že splňoval podmínky pro přiznání plného invalidního důchodu ve smyslu § 54 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb. již nejméně od 22. 6. 1999 s tím, že první žádost o tuto dávku podal dne 26. 4. 1999. Dovolával se toho, že tříletá lhůta běží od 22. 6. 1999, po jejímž uplynutí nárok na výplatu důchodu zaniká. Podle jeho názoru tříletá lhůta uvedená v ustanovení v § 55 odst. 2 téhož zákona se staví po dobu řízení o důchodu zahájeného podle původní žádosti o plný invalidní důchod, tj. po dobu od 26. 4. 1999 do skončení přezkumných soudních řízení, tj. do 19. 11. 2003, kdy do přezkumných soudních řízení započítal řízení u Krajského soudu v Brně ve věci sp. zn. 22 Ca 58/2000, řízení u Vrchního soudu v Olomouci ve věci sp. zn. 2 Cao 327/2001 a řízení u Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 3 Ads 1/2003.

V této souvislosti je třeba upozornit na nesprávné zjištění krajského soudu uvedené v odůvodnění rozsudku o tom, že navrhovatel nepodal opravný prostředek proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 1. 2000. Právě tohoto rozhodnutí se týkalo přezkumné soudní řízení, kterého se stěžovatel dovolává jak v žalobě, tak i v kasační stížnosti.

Krajský soud se v odůvodnění napadeného rozsudku s touto argumentací žalobce nevypořádal. Omezil se pouze na konstatování, že *„nutno přisvědčit argumentaci žalované, že nárok žalobce na plný invalidní důchod ode dne 22. 6. 1999 byl zjištěn až v souvislosti s jeho žádostí uplatněnou dne 9. 1. 2008...*, a dále uvedl, že *„žalovaná proto v předmětné věci postupovala správně, jestliže nárok na výplatu důchodu za dobu od 22. 6. 1999 do 8. 1. 2005 zamítla, neboť s ohledem na datum podání žádosti, tj. 9. 1. 2008 bylo možno posuzovat nárok na výplatu dávky toliko ode dne 9. 1. 2005"*. Jiné údaje odůvodnění napadený rozsudek neobsahuje. Uvedená námitka stěžovatele zůstala nevypořádána.

Se stěžovatelem pak lze zcela souhlasit v tom, že krajský soud se vůbec nevypořádal s jeho námitkou o tom, že rozhodnutí žalované ze dne 20. 7. 2009 nijak nezohlednilo ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zák. č. 155/1995 Sb., podle něhož se důchod nebo jeho zvýšení doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, a nebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení.

Stěžovatel již v žalobě tvrdil, že žalovaná při vyřizování žádosti ze dne 26. 4. 1999 mu plný invalidní důchod neprávem odepřela, neboť již na základě této žádosti mu měl být plný invalidní důchod přiznán od 22. 6. 1999. Dále tvrdil, že *„žádost o výplatu zpětného vyplacení invalidního důchodu za období od 22. 6. 1999 do 8. 1. 2005 žalobce podal v červnu roku 2009, tj. již za účinnosti novelizovaného ust. § 56 odst. 1 písm. b) Zákona ve znění zákona č. 306/2008 Sb. Dle bodu 14. přechodných ustanovení z. č. 306/2008 Sb. se důchod za dobu před 1. lednem 2009 doplatí ve výši, v níž důchod správně náležel, nejvýše v rozsahu stanoveném právními předpisy účinnými ke dni 31. 12. 2008. Jelikož pro nároky žalobce je rozhodné ustanovení poslední věty § 51 odst. 1 písm. b) Zákona, v níž není rozsah důchodu, který má být vyplacen nijak omezen, má žalobce za to, že mu výplata plného invalidního důchodu náleží v plném rozsahu za období od 22. 6. 1999 do 8. 1. 2005"*.

Uvedená námitka zůstala zcela bez odezvy krajského soudu. Byť krajský soud v úvodní části odůvodnění rozsudku tuto námitku žalobce uvedl, nikterak se jí v další části odůvodnění nezabýval, tedy nezkoumal, zda jde o dávku neprávem odepřenou a jak by případně tato okolnost mohla ovlivnit úvahu o doplacení dávky od 22. 6. 1999.

Nejvyšší správní soud není oprávněn nahrazovat nedostatek odůvodnění rozhodnutí krajského soudu vlastními úvahami. V této souvislosti poukazuje na nález ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08, jímž Ústavní soud zrušil rozsudek Městského soudu v Praze a Nejvyššího správního soudu, a to za situace, kdy se Městský soud v Praze nevypořádal s námitkou žalobce vznesenou až při jednání tohoto soudu, přičemž s touto námitkou se vypořádal Nejvyšší správní soud tak, že nebyla uplatněna v zákonné lhůtě. Ústavní soud uvedl, že *„nepochybně je povinností soudu vypořádat se nejen se správností námitek žalobce, jak vyplývá z citovaného rozsudku, ale prvotně s včasností jejich uplatnění, a v případě jejich opožděného podání odmítnout je v souladu s příslušnými ustanoveními s. ř. s., nelze je však v odůvodnění rozhodnutí pominout. Postupem Městského soudu v Praze a Nejvyššího správního soudu, který neshledal rozsudek městského soudu po právní stránce závadným, tak bylo zabráněno stěžovateli, aby jeho věc byla projednána stanoveným postupem u nezávislého a nestranného soudu"*. Z těchto principů vycházel i rozšířený senát Nejvyššího

správního soudu, konkrétně ve svém usnesení ze dne 28. 7. 2009, č. j. 2 As 35/2008 – 56 a v usnesení z téhož dne č. j. 8 Afs 73/2007 – 107.

Výše uvedené musí platit tím spíše, když žalobní námitky byly uplatněny řádně a včas v žalobě.

Lze tedy shrnout, že kasační stížnost stěžovatele byla důvodná, neboť rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodu [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Samotnou hmotněprávní podstatou věci se Nejvyšší správní soud nezabýval, ani zabývat nemohl, neboť k tomu by bylo lze přistoupit až poté, co by výsledkem řízení před krajským soudem bylo jeho přezkoumatelné rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud dále uvádí, že z obsahu spisu plyne, že soud rozhodoval bez nařízení jednání, avšak již z něho neplyne, zda byly pro takový postup splněny podmínky podle § 51 odst. 1 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení může soud rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhli nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen.

Z obsahu spisu je zřejmé, že po podání žaloby byla žalovaná vyzvána, aby se vyjádřila k žalobě, dále byla vyžádána posudková dokumentace od příslušné okresní správy sociálního zabezpečení, oba účastníci byli poučeni podle § 8 s. ř. s. Poté byl k žádosti žalované vrácen dávkový spis a usnesením ze dne 13. 11. 2009, č. j. 22 Cad 130/2009 – 19, bylo řízení přerušeno. Dne 11. 12. 2009 byl vrácen dávkový spis soudu s rozhodnutím žalované ze dne 24. 11. 2009, č. X, kterým byl realizován rozsudek Krajského soud v Brně ze dne 2. 9. 2009, č. j. 41 Cad 48/2009 – 32. Následně soud vyzval stěžovatele k vyjádření podle § 62 odst. 3 s. ř. s. s tím, aby sdělil, zda byl rozhodnutím ze dne 24. 11. 2009 uspokojen, přičemž stěžovatel v podání ze dne 15. 1. 2010 uvedl, že uspokojen není. Podáním ze dne 19. 1. 2010 žádal stěžovatel, aby se soud zabýval otázkou výplaty plného invalidního důchodu a náhradou škody, kterou mu způsobily státní úřednice (posledně uvedeným požadavkem se soud rovněž nezabýval). Poté již byl vyhlášen rozsudek.

Obsah spisu nasvědčuje tomu, že soud nepostupoval podle § 51 s. ř. s. a rozhodl bez jednání rozsudkem, aniž k tomu měl splněny podmínky.

Judikatura Nejvyššího správního soudu považuje postup soudu, jímž rozhodl bez jednání rozsudkem, aniž účastníku doručil výzvu k vyslovení souhlasu s takovým postupem za vadu řízení, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a je proto důvodem zrušení rozsudku podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 – 59, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2009, č. j. 9 Afs 92/2008 – 110).

Byť stěžovatel tuto námitku v kasační stížnosti nevznesl, je povinností Nejvyššího správního soudu postupovat podle § 109 odst. 3 věty za středníkem s. ř. s. a rozsudek krajského soudu zrušit i pro tuto vadu řízení.

Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že krajský soud nepostupoval správně, vyzval-li stěžovatele k vyjádření podle § 62 odst. 3 s. ř. s. Právní úprava § 62 s. ř. s. zakládá oprávnění odpůrce (správního orgánu) vydat ve věci po podání návrhu (žaloby) k soudu nové rozhodnutí zásadně tehdy, ztotožní-li se správní orgán s návrhem navrhovatele a rozhodnutí (případně postup) správního orgánu zcela vyhoví požadavku tvrzenému v žalobě. V nyní projednávané věci taková situace nenastala, neboť jak z přípisu žalované, tak i ze samotného rozhodnutí ze dne 24. 11. 2009 vyplývá, že tímto rozhodnutím byl proveden rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 2. 9. 2009, č. j. 41 Cad 48/2009 – 32, přičemž v tomto rozhodnutí musela žalovaná respektovat závazný právní názor, případně pokyn krajského soudu, bez ohledu na to, jaké námitky vznesl stěžovatel v žalobě v nyní projednávané věci. Nesprávný postup soudu podle § 62 s. ř. s. však sám o sobě neznamená vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé a sám o sobě nezpůsobuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Krajský soud proto v dalším řízení bude postupovat podle § 51 odst. 1 s. ř. s. s tím, že rozhodnout ve věci bez nařízení jednání bude moci v případě, budou-li splněny podmínky v tomto ustanovení uvedené. V odůvodnění napadeného rozsudku se pak musí vypořádat se všemi námitkami žalobce v žalobě vznesenými. V této souvislosti upozorňuje Nejvyšší správní soud na starší judikaturu k § 62 odst. 1 zákona č. 121/1975 Sb. a § 95 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb. (R 23/1988, R 59/1995) a na judikaturu Nejvyššího správního soudu obsaženou např. v rozsudku ze dne 31. 10. 2005, č. j. 1 Ads 10/2003 – 86, publ. pod č. 799/2006 Sb. NSS). K žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků uplatněné v kasační stížnosti Nejvyšší správní soud sděluje, že věci důchodového pojištění jsou od poplatků osvobozeny (§ 11 odst. 1 písm. b) zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích).

V novém rozhodnutí o věci rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. srpna 2010

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu